

Ú ž i t k o v o s ť . Veľmi stará liečivá rastlina. Skorocel kopijovitý je oficiálny druh, ktorý je súčasťou viacerých priemyselne vyrábaných čajovín a sirupov, najmä proti kašľu. Zo slizovateľných semien sa vyrábajú aj prostriedky, ktoré podporujú činnosť čriev. Predmetom zberu sú listy, ktoré obsahujú pektíny, triesloviny, flavonoidy, glykozid aukubin, fytoncidy, vitamín C, soli a draslík. Sú univerzálnym vnútorným aj vonkajším hojivým prostriedkom. V ľudovom liečiteľstve sa listy alebo čerstvá šťava odporúčajú zvonka na ťažko sa hojace rany a očné zápal, vnútorne proti žalúdočným vredom a zápalom žalúdka a čriev. Rozžuté semená údajne znižujú hladinu krvného cukru, stimulujú činnosť pečene a krvotvorného systému.

5. *Plantago altissima* L.

Skorocel najvyšší

Ic.: Tab. 37, fig. 2, p. 560

Plantago altissima L. Sp. Pl. ed. 2, p. 164, 1762.

Syn.: *Plantago lanceolata* subsp. *altissima* (L.) Arcan g. 1882.

Trváca, mohutná bylina. Podzemok hrubý, krátky, jednoduchý alebo rozkonárený, s početnými, často odumierajúcimi mäsitými adventívnymi koreňmi. Listy v prízemnej ružici, vzpriamené, kopijovité alebo široko kopijovité, na vrchole krátko končisté, na báze zúžené do dlhej stopky, celistvookrajové alebo oddialene pílkovité, 18–30(–45)×1,5–5 cm veľké, za mladi belavo chlpaté, lysavejúce, s 5–7 najmä na rube vyčnievajúcimi žilami. Stvoly vzpriamené, hrubé, hranaté, (30–)40–80 (–100) cm vysoké, výrazne ryhované, so 6–12 ryhami, prtláčene chlpaté. Klasy veľmi husté, hrubé, podlhovasté, elipsoidné, zriedkavejšie valcovité, 2–7 cm dlhé. Listene dolných kvetov vajcovité, dlho končisté, 6–7 mm dlhé, na báze často kučeravo chlpaté, na žile hnedé. Cípy kalicha suchoblanité, dva predné zrastené, 4 mm dlhé, na žile brvité. Laloky koruny vajcovité, 2,5 mm dlhé, hnedo prúžkované. Nitky tyčiniek 6–10 mm dlhé, peľnice 3 mm dlhé, žltkasté. Tobolka podlhovastá, na vrchole utatá, 4 mm dlhá. Semená 3–3,5 mm dlhé, červenohnedé, lesklé.

C h r o m o z ó m y : $2n = 72$, okr. 6, Čalovo, Hanseg (V á c h o v á et M á j o v s k ý in M á j o v s k ý et al. Acta Fac. Rerum Nat. Univ. Comenianae, Bot. 18: 56, 1970).

B i o l ó g i a , e k o l ó g i a , f y t o c e n o l ó g i a . Hemikryptofyt. Kvitnutie máj–júl. Rastie na vlhkých, mokrych až močaristých, občasne zaplavovaných lúčach, na neutrálnych až mierne alkalických, slabo zasolených, piesočnatých a piesočnatohlinitých pôdach v planárnom stupni. Vyskytuje sa v lúčnych aluviálnych spoločenstvách zväzu *Cnidion venosi* (tu masovo vystupuje v asociácii *Serratulo-Plantaginetum altissimae* I l i j a n i ć 1967), zriedkavejšie v spoločenstvách zväzu *Molinion*.

F l o r i s t i c k ý e l e m e n t : submediteránno-subkontinentálno-európsky.

C e l k o v é r o z š í r e n i e . Severovýchodné Taliansko, Balkánsky polostrov, juhozápadné Rakúsko, Maďarsko, juhovýchodná časť Českej republiky a juhozá-